

Strona główna>Wpływ pandemii COVID-19 na wymiar sprawiedliwości>Wpływ COVID-19 na sprawy cywilne i upadłościowe

Wpływ COVID-19 na sprawy cywilne i upadłościowe

Koronawirus doprowadził do kryzysu, który wykracza poza granice państw i wpływa na wszystkie obszary naszego życia. Europejski wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych nie jest pod tym względem wyjątkiem.

Pandemia COVID-19 dotknęła wymiar sprawiedliwości, organy krajowe i przedstawiciele zawodów prawniczych, a także przedsiębiorstwa i obywatele. Na tej stronie przedstawiono zestawienie środków wprowadzanych w Unii Europejskiej w związku z pandemią w odniesieniu do postępowań cywilnych, w tym w dziedzinie prawa rodzinnego i handlowego oraz prawa upadłościowego.

Ponieważ sytuacja zmienia się dynamicznie i wciąż pojawiają się nowe informacje na ten temat, treść strony będzie regularnie aktualizowana, aby uwzględnić najnowsze zmiany. Informacje podane na tej stronie są dostarczane i przechowywane przez krajowe punkty kontaktowe europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

Informacje na temat środków wprowadzonych w odniesieniu do innych dziedzin prawa można znaleźć na stronie: [Wpływ pandemii COVID-19 na wymiar sprawiedliwości](#).

Rada Europy również stworzyła stronę internetową poświęconą krajowym środkom wdrażanym w obszarze wymiaru sprawiedliwości w związku z pandemią COVID-19. Strona ta jest dostępna [tutaj](#).

PRAWO CYWILNE

Mogą zdarzyć się sytuacje, w których obywatele i przedsiębiorstwa muszą dokonać czynności procesowej w sprawie transgranicznej, ale jest to niemożliwe z uwagi na środki wyjątkowe przyjęte w danym państwie członkowskim UE w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19. Środki te mogą skutkować: całkowitym lub częściowym zawieszeniem pracy sądów i organów, do których obywatele i przedsiębiorcy mogą chcieć uzyskać dostęp; tymczasową niemożnością uzyskania pomocy prawnej; trudnością w uzyskaniu dostępu do informacji, których zazwyczaj udzielają właściwe organy; innymi problemami natury praktycznej, na przykład opóźnieniami w wykonaniu orzeczenia w kontekście transgranicznym lub trudnościami w doręczeniu pisma sądowego; koniecznością tymczasowej zmiany środków komunikowania się ze społeczeństwem (poczta elektroniczna, połączenia telefoniczne lub poczta tradycyjna).

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości odpowiedniego państwa członkowskiego.

WPŁYW PANDEMII COVID-19 NA TERMINY

Środki szczególne przyjmowane przez państwa członkowskie nie wywierają bezpośredniego wpływu na terminy wyznaczone w przepisach UE dotyczących postępowań sądowych w sprawach cywilnych i gospodarczych.

Uplływ większości terminów regulowanych prawem Unii nie wywołuje bezpośrednich skutków [1] i w większości przypadków nie prowadzi do żadnych bezpośrednich konsekwencji dla organów, sądów ani obywateli poza ewentualnymi opóźnieniami.

W szeregu innych przypadków akty prawa unijnego ustanawiające terminy zawite mogą również przewidywać możliwość zastosowania odstępstw w wyjątkowych okolicznościach [2], które mogłyby obejmować obecną sytuację nadzwyczajną, jeżeli np. doszło do poważnego zakłócenia lub wręcz wstrzymania funkcjonowania organów lub sądów.

Uplływ innych terminów przewidzianych w aktach prawa unijnego może jednak pozbawić obywateli lub sądy możliwości dokonania czynności procesowych takich jak zaskarżenie orzeczenia, co może wywołać nieodwracalne skutki w toku postępowania sądowego [3], w przypadku gdy w danym akcie nie przewidziano możliwości wydłużenia terminu lub zwolnienia z obowiązku dotrzymania terminu. W takich przypadkach nie można z góry zakładać, że okoliczności wynikające z trwającego kryzysu będą uzasadniały odstępstwo od obowiązujących przepisów prawa Unii w zakresie terminów. Jednocześnie oczywiste jest, że kryzys związany z COVID-19 stwarza sytuację wyjątkową, która stanowi poważne wyzwanie zarówno dla obywateli, jak i dla organów, i może prowadzić do sytuacji, w których wywiązywanie się z zobowiązań przewidzianych w prawie Unii będzie tymczasowo niemożliwe lub nadmiernie utrudnione.

Z tego względu dążenie do zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości powinno stanowić istotne kryterium przy ustalaniu: czy termin upłynął oraz jakie skutki procesowe mogą wynikać z jego upływu.

Na przykład ogólne ograniczenia wprowadzone w sferze społecznej, które wywierają wpływ nie tylko na sądy, ale również na służby pocztowe oraz na możliwość skorzystania z porady prawnika i przygotowania pism procesowych, mogą utrudniać obywatelom uzyskanie dostępu do wymiaru sprawiedliwości. W rezultacie – w zależności od konkretnych okoliczności – uzasadnione może być niewliczanie okresu kryzysu na poczet terminów procesowych. Będzie to zależało od specyfiki danej sytuacji: jeżeli sądy działają normalnie w pilnych sprawach uznanych za priorytetowe na gruncie prawa rodzinnego, utrzymanie obowiązujących terminów w mocy również wydaje się zasadne.

Przy przeprowadzaniu takiej oceny podjęta przez państwo członkowskie decyzja o przerwaniu biegu terminów na gruncie prawa krajowego może posłużyć jako istotny punkt odniesienia (nawet jeżeli nie wywołuje ona bezpośrednich skutków prawnych dla terminów przewidzianych w prawie Unii), aby ustalić, czy skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości został ograniczony w tak dużym stopniu, że mogłoby to również uzasadniać wstrzymanie biegu terminów przewidzianych w prawie Unii.

[1] W szczególności jeżeli chodzi o współpracę między organami lub sądami, na przykład terminy dotyczące potwierdzenia odbioru przez jednostkę przyjmującą wyznaczone w art. 6 rozporządzenia nr 1393/2007 lub art. 13 ust. 4 dyrektywy 2003/8 w sprawie pomocy prawnej.

[2] Zob. art. 11 ust. 3 rozporządzenia Bruksela II bis lub art. 18 rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym.

[3] Zob. na przykład art. 15 ust. 5 rozporządzenia Bruksela II bis, w którym wyznaczono sześciotygodniowy termin na uznanie przez sąd innego państwa członkowskiego swojej jurysdykcji, art. 6 rozporządzenia dotyczącego doręczania dokumentów, w którym wyznaczono termin jednego tygodnia na odmowę przyjęcia doręczanego dokumentu przez odbiorcę, art. 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, w którym wyznaczono termin 45 dni na złożenie wniosku o zbadanie orzeczenia dotyczącego świadczeń alimentacyjnych, itp.

PRAWO UPADŁOŚCIOWE

Pandemia COVID-19 i zamknięcie dużej części gospodarki doprowadziły do drastycznego spadku poziomu przepływu środków pieniężnych przedsiębiorstw, co stwarza ryzyko ich masowej upadłości. Poniższa tabela zawiera zestawienie środków, które wdrożyły państwa członkowskie, aby zaradzić tej sytuacji i nie dopuścić do upadłości rentownych przedsiębiorstw wskutek tego tymczasowego wstrząsu. Środki takie mogą dotyczyć: materialnego prawa upadłościowego, np. zawieszenia obowiązku (w przypadku dłużników) i możliwości (w przypadku wierzycieli) złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub moratorium w spłacie zadłużenia lub rozwiązanie umów; procesowego prawa upadłościowego regulującego kwestie związane z zawieszeniem postępowania sądowego,

terminami oraz różnego rodzaju ograniczeniami czasowymi oraz dodatkowych środków bezpośrednio lub pośrednio związanych z upadłością przedsiębiorstw, w tym – w przypadkach wskazanych przez państwa członkowskie – szerzej zakrojonych środków mających na celu wspieranie przedsiębiorców w przezwyciężaniu trudności gospodarczych wywołanych pandemią COVID-19.

Aby uzyskać szczegółowe informacje o konkretnym państwie, należy wybrać jego flagę.

Ostatnia aktualizacja: 21/06/2023

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.